

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มา และความสำคัญของปัญหา

ในปี พ.ศ. 2528 การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือขึ้นในพื้นที่จังหวัดลำพูนเพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) ที่เน้นให้มีการพัฒนาเมืองหลักและเมืองรองในระดับภูมิภาค โดยกำหนดให้มีการกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคต่างๆ เนื่องจากลำพูนเป็นจังหวัดที่มีความเหมาะสมหลายประการ อาทิ ความพร้อมด้านสาธารณูปโภค แรงงาน ตลอดจนการคมนาคมขนส่งที่สะดวก และในปัจจุบันมีจำนวนโรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ซึ่งเป็นการลงทุนจากบริษัททั้งภายในและต่างประเทศที่จำแนกตามสัญชาติของนักลงทุน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 75 โรงงาน โดยโรงงานส่วนใหญ่เป็นของบริษัทที่มีสัญชาติญี่ปุ่นมีจำนวน 34 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 45.33 รองลงมา คือ สัญชาติไทยมีจำนวน 21 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 28.00 อันดับ 3 คือ สัญชาติยุโรปมีจำนวน 14 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 18.67 ส่วนที่เหลือเป็นสัญชาติอื่นๆ ได้แก่ เกาหลีใต้ อินเดีย และไต้หวัน จำนวน 6 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ของนักลงทุนทั้งหมด (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 จำนวนโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจำแนกตามสัญชาติของนักลงทุน

ลำดับที่	สัญชาติของนักลงทุน	จำนวนโรงงาน (โรง)	ร้อยละ
1	ญี่ปุ่น	34	45.33
2	ไทย	21	28.00
3	ยุโรป	14	18.67
4	อื่นๆ (เกาหลี, อินเดีย, ไต้หวัน)	6	8.00
	รวม	75	100.00

ที่มา: สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ (2551)

หากพิจารณาถึงบริษัทที่เข้ามาลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ประกอบอุตสาหกรรมประเภทอิเล็กทรอนิกส์ มีจำนวน 25 โรงงาน โดยมีมูลค่าเงินลงทุนรวม 34,862 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 52.96 รองลงมาคือ อุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอุปกรณ์จำนวน 18 โรงงาน โดยมีมูลค่าเงินลงทุนรวม 24,475 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 37.18 อันดับ 3 คือ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มจำนวน 11 โรงงาน โดยมีมูลค่าเงินลงทุนรวม 1,048 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 1.60 ของเงินลงทุนรวมทั้งหมด

ทั้งนี้เมื่อแบ่งตามเขตประกอบการสามารถสรุปได้ว่าโรงงานส่วนใหญ่อยู่ในเขตประกอบการเสรีจำนวน 52 โรงงาน โดยมีมูลค่าเงินลงทุนรวมทั้งสิ้น 51,581 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 78.36 และโรงงานส่วนที่เหลืออยู่ในเขตอุตสาหกรรมทั่วไปจำนวน 23 โรงงาน โดยมีมูลค่าเงินลงทุนรวมทั้งสิ้น 14,242 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 21.64 ตามลำดับ (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.2 จำนวนมูลค่าเงินลงทุนของโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

ลำดับที่	ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน (โรงงาน)	มูลค่าเงิน ลงทุนรวม (ล้านบาท)	ร้อยละ
1	อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์	25	34,862	52.96
2	อุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอุปกรณ์	18	24,475	37.18
3	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	11	1,048	1.60
4	อุตสาหกรรมอัญมณีและ เครื่องประดับ	6	719	1.10
5	อุตสาหกรรมเกษตร	2	564	0.85
6	อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	2	177	0.27
7	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	2	196	0.30
8	อุตสาหกรรมก่อสร้าง	1	570	0.80
9	อุตสาหกรรมอื่นๆ	8	3,212	4.87
	รวม	75	65,823	100.00
1. เขตอุตสาหกรรมทั่วไป		23	14,242	21.64
2. เขตประกอบการเสรี		52	51,581	78.36

ที่มา: สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ (2551)

สำหรับจำนวนพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือพบว่าส่วนใหญ่ทำงานในบริษัทที่ประกอบอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 28,831 คน เป็นพนักงานชายจำนวน 7,213 คน พนักงานหญิงจำนวน 21,618 คน รองลงมาทำงานในบริษัทที่ประกอบอุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอุปกรณ์จำนวน 16,166 คน เป็นพนักงานชายจำนวน 6,994 คน พนักงานหญิงจำนวน 9,172 คน อันดับ 3 ทำงานในบริษัทที่ประกอบอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับจำนวน 2,035 คน เป็นพนักงานชายจำนวน 935 คน พนักงานหญิงจำนวน 1,100 คน (ตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.3 จำนวนพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

ลำดับที่	ประเภทอุตสาหกรรม	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
1	อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์	7,213	21,618	28,831
2	อุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอุปกรณ์	6,994	9,172	16,166
3	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	257	332	589
4	อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	935	1,100	2,035
5	อุตสาหกรรมการเกษตร	74	68	142
6	อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	246	165	411
7	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	100	141	241
8	อุตสาหกรรมก่อสร้าง	105	29	134
9	อุตสาหกรรมอื่นๆ	284	215	499
	รวม (คน)	16,208	32,840	49,048

ที่มา: สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ (2551)

จากการสำรวจข้อมูลรายได้ต่อหัวต่อปีจังหวัดภาคเหนือของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปี 2550 พบว่าจังหวัดเชียงใหม่ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ในระดับจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) สูงที่สุด คิดเป็นมูลค่า 120,972 ล้านบาท เมื่อเทียบกับจังหวัดในภาคเหนือทั้งหมด แต่จังหวัดลำพูนกลับมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีสูงที่สุด คิดเป็นมูลค่า 150,471 บาท เมื่อเทียบกับจังหวัดในภาคเหนือทั้งหมด และสูงเป็นลำดับที่ 12 ของประเทศ ซึ่งเป็นอันดับที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับจังหวัดในภาคเหนือทั้งหมด ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเป็น

แหล่งอาชีพที่สำคัญนอกจากภาคการเกษตรแล้วยังมีภาคอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือที่สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน (ตารางที่ 1.4)

ตารางที่ 1.4 รายได้ต่อหัวต่อปีของจังหวัดในภาคเหนือ พ.ศ. 2550

จังหวัด	มูลค่าผลิตภัณฑ์ จังหวัด (ล้านบาท)	รายได้เฉลี่ยต่อ หัวต่อปี (บาท)	อันดับรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี (บาท)	
			ระดับภาค	ระดับประเทศ
ลำพูน	65,101	150,471	1	12
กำแพงเพชร	70,780	99,677	2	22
เชียงใหม่	120,972	76,388	3	32
ตาก	36,190	69,601	4	37
พิษณุโลก	54,304	64,793	5	41
นครสวรรค์	73,048	63,943	6	42
เพชรบูรณ์	62,923	61,497	7	45
ลำปาง	46,870	57,517	8	48
อุตรดิตถ์	27,253	56,052	9	49
อุทัยธานี	17,323	54,598	10	50
พิจิตร	29,475	49,570	11	54
สุโขทัย	28,897	46,361	12	55
แม่ฮ่องสอน	10,142	44,511	13	56
เชียงราย	53,157	44,505	14	57
พะเยา	23,279	43,960	15	58
น่าน	21,259	43,861	16	59
แพร่	22,036	42,855	17	61

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่านิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือมีการลงทุนของนัก
ลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศ ส่งผลให้เกิดการจ้างงานให้กับประชาชนทั้งในจังหวัดลำพูน และ
จังหวัดใกล้เคียงให้มีอาชีพและรายได้ที่สูงขึ้น ทำให้มีการเพิ่มขึ้นของแรงงาน หอพัก ร้านค้า ร้าน

สะดวกซื้อ รวมถึงห้างร้านต่าง ๆ อย่างมากมาย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าภายในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจะมีการใช้จ่ายในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่ารูปแบบการใช้จ่ายเงินของพนักงานเหล่านั้นเป็นอย่างไร สอดคล้องกับรายได้หรือไม่ ทั้งนี้จึงจะต้องทำการศึกษาต่อไปเพื่อวิเคราะห์หารูปแบบของการใช้จ่าย และสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคลได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการใช้จ่ายที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มแรงงานอื่นๆต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษารายรับรวมโดยเฉลี่ยต่อเดือนของพนักงานฝ่ายผลิตในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
- 2) เพื่อศึกษารายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนพนักงานฝ่ายผลิตในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
- 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่าย รูปแบบการใช้จ่าย และสถานะทางการเงินของพนักงานฝ่ายผลิตในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ
- 4) เพื่อศึกษาถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาของพนักงานนิคมอุตสาหกรรมในกรณีที่ได้รับไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายรวมไปถึงการศึกษาถึงผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบันอีกด้วย

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ และพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมอื่นๆ โดยสามารถศึกษาจากผลการศึกษาข้อมูลโดยรวมว่าในปัจจุบันนี้สถานะทางการเงินโดยรวมของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือเป็นอย่างไรบ้าง รวมถึงพฤติกรรมการใช้จ่ายว่าเป็นแบบใด เพื่อที่จะสามารถหาแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาทางการเงินของตนเองต่อไป

นอกจากนี้ การศึกษานี้ยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลเพื่อที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบโครงสร้างค่าแรงขั้นต่ำให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อภาคเอกชนสำหรับการตัดสินใจลงทุนในธุรกิจต่างๆ ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจากข้อมูลรูปแบบหรือพฤติกรรมการใช้จ่ายของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ รวมทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาเพื่อที่จะสามารถนำไปเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไปอีกด้วย

1.4 นิยามศัพท์

พนักงาน หมายถึง พนักงานผู้ใช้แรงงานที่อยู่ในระดับปฏิบัติการ ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ทั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดลำพูน หรือมีภูมิลำเนาจากจังหวัดอื่นๆ

นิคมอุตสาหกรรม หมายถึง การเข้าไปอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสัดส่วนของโรงงานอุตสาหกรรม อันประกอบด้วย พื้นที่อุตสาหกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค และสาธารณูปการครบครัน

นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ หมายถึง เขตพื้นที่ดินในจังหวัดลำพูนซึ่งจัดสรรไว้สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524)

เขตอุตสาหกรรมทั่วไป (General Processing Zone) หมายถึง เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรม การบริการ หรือกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์ หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือ การบริการ

เขตประกอบการเสรี (I-EA-T Free Zone) หมายถึง เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมพาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรม เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การรักษาความมั่นคงของรัฐ สวัสดิภาพของประชาชน การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม หรือความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยของที่นำเข้าไปในเขตดังกล่าวจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรและค่าธรรมเนียม เพิ่มขึ้นตามที่กฎหมายบัญญัติ

อุตสาหกรรม หมายถึง กระบวนการผลิตสิ่งต่างๆที่กระทำเป็นระบบและมีการผลิตครั้งละมาก โดยอาจจะใช้มือหรือเครื่องจักรในการผลิตก็ได้การผลิตทางอุตสาหกรรมนี้สามารถเพิ่มผลผลิตได้มากขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และเพียงพอกับความต้องการของประชากร การเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น จะต้องมีเครื่องจักรเข้ามาช่วยในการผลิตทำให้สินค้าที่ผลิตออกมามีราคาถูกลงช่วยลดค่าใช้จ่ายในการผลิตและได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามต้องการ

อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง กระบวนการผลิตมีขั้นตอนที่ซับซ้อนมากขึ้นการที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ออกมามีคุณภาพตามที่ได้ออกแบบเอาไว้มีกลไกหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นได้มีการคิดค้นนำเอาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์มาช่วยลดความซับซ้อนในกระบวนการผลิต และช่วยให้ระบบการควบคุมอัตโนมัติมีความสะดวกมากยิ่งขึ้นและทำงานได้ถูกต้องและมีความแม่นยำสูง ซึ่งขบวนการผลิตต่างๆจะถูกควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ทุกขั้นตอนการผลิตทำให้ประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์เป็นไปตามที่ได้ออกแบบเอาไว้

รายรับประจำของพนักงาน หมายถึง ค่าจ้างที่รวมทั้งค่าตำแหน่ง เบี้ยขยัน หรือ ค่าเงินรางวัลอื่นๆ

รายรับจากการทำงานล่วงเวลา หมายถึง รายรับที่นอกเหนือจากรายรับประจำที่เกิดจากการทำงานล่วงเวลาในบริษัทที่ตนเองทำงานประจำอยู่

รายรับจากอาชีพเสริมอื่นๆ หมายถึง รายรับที่นอกเหนือจากการทำงานประจำ หรือการทำงานล่วงเวลา อาทิเช่น การเป็นตัวแทนประกันชีวิต ขายเครื่องสำอาง หรือรับจ้างขายของทำเกษตรกรรม เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายของพนักงาน หมายถึง หมายถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมดของพนักงาน ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายจำเป็นพื้นฐานหรือเพื่อยังชีพ จำแนกออกเป็น อาหารและเครื่องดื่ม ที่อยู่อาศัย ค่าน้ำและค่าไฟ เสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม ค่ารักษาพยาบาลและยารักษาโรค สิ้นค้าอุปโภคและเบ็ดเตล็ด(สบู่ ยา สัติน อื่นๆ) ค่าเดินทางในการมาทำงาน ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดา มารดาและการศึกษาบุตร และอื่นๆ

ค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐาน คือ ยานพาหนะและค่าน้ำมัน เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ในครัวเรือน เสื้อผ้าตามแฟชั่นและเครื่องแต่งตัว เครื่องสำอาง ค่าโทรศัพท์และบัตรเติมเงิน บันทึกลงสนทนากาและท่องเที่ยว ยาสูบและแอลกอฮอล์ เสี่ยงโชคและทำบุญ และอื่นๆ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved